

Afgørelser – Reg. nr.: 05588.00

Fredningen vedrører: Mademosegården

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

10-11-1972

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

10/11-72

M 2926.

År 1972 den 10. november afsagdes sålydende

K E N D E L S E

F.S. 218/72

Fredning af dele af ejendommen
matr. nr. 3 a, 11 c, 14 b og
15 e Tørslev by, Gerlev sogn.

Ved skrivelse af 31. august 1972 har Fredningsplanudvalget for Københavns, Frederiksborg og Roskilde amter begæret dele af ejendommen matr. nr. 3 a, 11 c, 14 b og 15 e Tørslev by, Gerlev sogn, kaldet "Mademosegården", fredet uden betaling af erstatning.

Ejendommen tilhører boet efter afdøde gårdejer Jens Chr. Pedersen, der i sit testamente har pålagt executor at foranledige de omhandlede arealer fredet.

Fredningsplanudvalget anfører i sin skrivelse af 31. august 1972 følgende:

"De arealer, der ønskes fredet, består henholdsvis af græsningsarealer, mosearealer og anderi med andehus og er med skravet kontur angivet på vedlagte af fredningsplanudvalget udarbejdede kort 1:2000 og omfatter ialt ca. 10,1 ha. Der hviler ikke i forvejen fredningsbestemmelser på arealerne udover delvis naturfredningslovens byggeliniebestemmelser ved visse veje.

Specielt under hensyn til mulige ornithologiske interesser i forbindelse med det eventuelle fredningsområde har nærværende udvalg forelagt sagen for naturfredningsrådet, der kan anbefale en fredning, idet man anser mosen for at have en ikke ringe betydning i ornithologisk henseende.

Da en opretholdelse af mosen endvidere vil have en vis landskabelig betydning kan fredningsplanudvalget ligeledes stille sig positiv til gennemførelse af en fredning også udover selve mosearealerne."

Fredningspåstanden lyder således:

"§1. Arealerne fredes således, at tilstanden på dem ikke må ændres, og således, at de udelukkende benyttes som hidtil,

landbrugsarealer, mose og anderi.

§2,1. Det er navnlig forbudt at opføre bygninger af enhver art.

§2,2. Der må ikke anbringes boder, skure eller andre indretninger, som kan virke mispydende, herunder ledningsmaster.

§2,3. Det naturlige jordsmon må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning, og der må ikke henkastes affald. Der må ej heller foretages opfyldning af søer og vandhuller.

§2,4. Der må ikke foretages beplantning ud over vedligeholdelse af eksisterende beplantning, - jfr. dog bestemmelserne i § 3, stk. 2.

§2,5. Landbrugsarealerne må kun anvendes til græsning. Såfremt denne ophører, skal arealerne henligge i naturlig tilstand uden dyrkning.

§2,6. Der må ikke uden tilladelse fra de påtaleberettigede ske udstykning af de under fredningen inddragne matrikelnumre eller dele deraf.

§3,1. Vandstanden i mosen skal stedse holdes høj gennem udførelse af de nødvendige foranstaltninger.

§3,2. Uanset bestemmelserne i § 2, stk. 4 skal der til sløring af andehuset udføres en skærmpantning af nåletrær.

Fredningsnævnet for Frederiksborg amts sydlige fredningskreds og fredningsplanudvalget for Københavns, Frederiksborg og Roskilde amter er sammen og hvær for sig påtaleberettigede."

Nævnet har den 18. oktober 1972 afholdt møde på ejendommen, hvorom der har været indrykket offentlig bekendtgørelse i Stats-tidende og Frederiksborg Amtsavis for den 29. september 1972.

På mødet tilsluttede executor testamenti, landsretssagfører Bent Wellejus, København, sig den af Fredningsplanudvalget udar-

bejdede fredningspåstand og godkendte fredningskortet. Boet ville ikke kræve fredningserstatning. Han tilbød til tydeliggørelse af bestemmelsen i § 3, stk. 1, om vandstanden i mosen at lade en landinspektør udarbejde en kotefastsættelse.

Jægerspris kommune og Danmarks Naturfredningsforening udtalte på mødet, at de anbefaler fredningen.

De tinglyste panthavere, der var indkaldt ved anbefalet skrivelse af 27. september 1972, var ikke mødt.

Efter mødets afholdelse har nævnet modtaget en af landinspektør Söllner Pedersen, Frederikssund, udarbejdet kotefastsættelse af 26. oktober 1972 for vandstanden.

Nævnet finder, at mosearealet af de af Fredningsplanudvalget fremførte landskabelige og ornitologiske grunde er fredningsværdig, ligesom nævnet kan godkende, at fredningsgrænsen trækkes som på Fredningsplanudvalgets fredningskort, der vedhæftes kendelsen.

Nævnet kan endvidere godkende, at fredningens indhold fastsættes i overensstemmelse med fredningspåstanden, idet der for så vidt angår bestemmelsen i § 3, stk. 1, tillige henvises til ovennævnte kotefastsættelse der ligeledes vedhæftes kendelsen.

Der betales ingen fredningserstatning.

Kendelsen vil være at tinglyse servitutstiftende med prioritet forud for al pantegæld og alle andre rettigheder af privatretlig oprindelse og med påtaleret for naturfredningsnævnet for Frederiksborg amts sydlige fredningskreds og Fredningsplanudvalget for Københavns, Frederiksborg og Roskilde amter.

T H I B E S T E M M E S :

Ejendommen matr. nr. 3 a (del), 11 c (del), 14 b (del),
og 15 e (del) Tørslev by, Gerlev sogn, fredes som foran bestemt.

Der betales ingen fredningserstatning.

Carsten Jepsen

Carsten Jepsen

FREDNINGSPLANUDVALGET
FOR
FREDERIKSBORG, KØBENHAVN
OG ROSKILDE AMTER
NYROPSGADE 22. 4. (01) 11 95 65
1672 KØBENHAVN V.

Fredning af del af matr. nr. 3^a 14^b
11^c og 15^e Tørslev by, Gerlev
sogn 'Mademosegård'

MÅL: 1:2000 1:2500
DATO: juli 1972

TEGN. NR.: Jægerspris B.i.1
RETTET:

FREDNINGSGRÆNSE

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05588.00

Dispensationer i perioden: 29-01-1985 - 02-11-1989

Naturfredningsnævnet for
Frederiksborg amts sydlige fredningskreds

Adr.: Kriminaldommerkontoret
Torvet 3-5, 3400 Hillerød
Tlf. (03) 26 98 00 ml. kl. 9-12

Hillerød, den 20. 11. 1984

F.S.nr. 138/84.

REG. NR. 05588

Ang. forlægning af hovedlandevej 142, Frederikssund - Elverdam, vest om Gerlev for så vidt angår en strækning på matr. nr. 3 a Tørslev by, Gerlev.

Ved brev af 18. september 1984 har Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, meddelt Naturfredningsnævnet, at man i henhold til naturfredningslovens § 42 og bekendtgørelse om godkendelse af anlæg af offentlige veje uden for byer og bymæssige bebyggelser har godkendt et af Frederiksborg Amtskommune indsendt skitseprojekt til forlægning af hovedlandevej 142, Frederikssund - Elverdam, vest om Gerlev. Skitseprojektets linieføring for den sydøstlige dels vedkommende ses at tangere et ved kendelse af 10. november 1972 fredet område. Kendelsen omfatter dele af ejendommen matr. nr. 3 a, 11 c, 14 b og 15 e Tørslev by, Gerlev sogn (Mademosegård).

Den 21. november 1984 tilskrev nævnet i sagens anledning Frederiksborg Amtsråd, der ved skrivelse af 27. november 1984 under vedlæggelse af oversigtskort og tegning oplyser, at den sydlige vejtilslutning fra Gerlev er rykket ca. 70 m mod nord i forhold til den på skitseprojektplanen viste, hvorved berøring af det fredede område undgås, og at det i forbindelse med den igangværende detailprojektering har vist sig, at matr. nr. 3 a ud for det fredede areal berøres i en stribe af op til 3 - 4 meters bredde (vejgrøft og skelrabat), hvorfor amtsrådet søger om dispensation.

Ifølge fornævnte kendelse må tilstanden på de fredede arealer ikke ændres, og det naturlige jordsmon må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning.

Sagen har af nævnet været forelagt Hovedstadsrådet.

Således foranlediget meddeler nævnet herved i medfør af fredningskendelse af 10. november 1972 for sit vedkommende tilladelse til den ansøgte forlægning på nævnte ejendom.

Den af nævnet således meddelte tilladelse bortfalder i medfør af naturfredningslovens § 64 a, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse.

Nævnets afgørelse kan inden 4 uger påankes til Overfredningsnævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, vedkommende amtsråd, Hovedstadsrådet, kommunalbestyrelsen samt anerkendte foreninger og institutioner, der virker for gennemførelse af naturfredningslovens formål. Den meddelte tilladelse kan derfor ikke udnyttes før ankefristens udløb, jfr. naturfredningslovens § 58.

En genpart af afgørelsen er fremsendt til Frederiksborg Amtsråd, Teknisk Forvaltning, Amtsgården, Kongens Vænge 2, 3400 Hillerød.

Lis Lauritsen
Lis Lauritsen
Formand

Naturfredningsnævnet for
Frederiksborg amts sydlige fredningskreds

Adr.: Civildommerkontoret
Kannikegade 5, 3400 Hillerød
Tlf. 02-26 98 00 ml. kl. 9-12

REG. NR.

05588.000

- 2 NOV. 1989

Hillerød, den

F. S. nr. 194/87

Ang. vandstand i mose på den i henhold til kendelse af 10. november 1972 fredede ejendom matr. nrr. 3 a, 11 c, 14 b og 15 e Tørslev by, Gerlev sogn, "Mademosegården".

Naturfredningsnævnet afsagde den 10. november 1972 kendelse om fredning af dele af ejendommen matr. nrr. 3 a, 11 c, 14 b og 15 e Tørslev by, Gerlev sogn, kaldet "Mademosegården".

Kendelsen omhandler en status quo fredning af et ca. 10,1 ha stort areal omfattende græsningsarealer, mosearealer og anderi med andehus.

Ifølge kendelsens § 3, stk. 1, skal vandstanden i mosen stedse holdes høj gennem udførelse af de nødvendige foranstaltninger.

Ifølge kendelsens § 3, stk. 2, skal der, uanset det i § 2, stk. 4 indeholdte forbud mod beplantning, til sløring af andehuset udføres en skærmpantning af nåletræer.

Af udskrift af fredningsmøde den 18. oktober 1972 fremgår, at der ad kendelsens § 3 var enighed om, at vandstanden skal være ved afløbsbrøndens øverste kant, således som denne fremtræder, når den er blevet cementeret. Vandstanden skal fastlægges ved en kote, der opgives af en landinspektør.

Landinspektør Børge Hansen, Frederikssund, har til brug for kendelsen udarbejdet et den 26. oktober 1972 dateret rids, hvorefter på matr. nr. 15 e er en cementbrønd "1 m diam. Kote til brøndkant og vandspejl i "Mademosen" 8,89 m. D.N.N. system G.I."

Ved brev af 17. november 1987 meddelte Hovedstadsrådets plan- og miljøforvaltning, at den i 1972 målte vandstand ikke kunne være korrekt. Som begrundelse herfor henviste forvaltningen til, at forholdene ved målinger den 31. august og 4. september 1987 var konstateret at være 8,18 m D.N.N., og at en forhøjelse på 70 cm vil betyde, at det vanddækkede areal i mosen vil blive kraftigt udvidet, samt at en vej, anlagt før fredningen i 1972, vil blive oversvømmet.

Tillige er anført, at det vil kunne påregnes, at en del træer vil gå ud, at de tilstødende enge vil blive oversvømmet, og at ejendommens ejer ikke har set sig i stand til at opfylde fredningsbestemmelserne for så vidt angår granbeplantning omkring andehuset, da træerne er gået ud på grund af for høj vandstand.

Forvaltningen foreslog herefter nævnet fremover at fastlægge vandstandskoten som værende 8,18 m D.N.N. og at ophæve eller ændre bestemmelsen om beplantning omkring andehuset.

Ved brev af 20. november 1987 henledte nævnet forvaltningens opmærksomhed på skrivelser af 12. og 13. juli 1984 fra Danmarks Naturfredningsforening, hvorefter der skulle være foretaget dræningsarbejder indenfor det fredede område med vandstandssænkning til følge, og at nævnet ved afgørelse af 29. januar 1985 havde meddelt tilladelse til forlægning af hovedlandevej 142, Frederikssund - Elverdam.

Hovedstadsrådets plan- og miljøforvaltning meddelte ved brev af 20. januar 1988, at man ikke havde kunnet konstatere foretagelse af dræningsarbejde med vandspejlssænkning til følge. Man havde derimod konstateret, at vandspejlet i mosen lå 30 cm under den af nævnet besluttede mindste kote på 8,88 m, hvilket skyldtes, at der var konstateret et hak i den etablerede brøndkegle, hvorved vandspejlet var sænket 30 cm. Fru Lizzi Andersen som ejer af ejendommen havde oplyst, at hun ikke havde etableret hak i keglen, og hun modsatte sig en retablering af brøndkeglen til opnåelse af kote 8,88, fordi den ville medføre store ødelæggelser på den eksisterende beplantning.

Danmarks Naturfredningsforening meddelte ved brev af 6. april 1988, at fredningen burde respekteres, og vandstandsforholdene bringes i overensstemmelse hermed.

Nævnet rettede henvendelse til landinspektør Børge Hansen, der ikke kunne meddele yderligere oplysninger i sagens anledning.

Hovedstadsrådets plan- og miljøforvaltning anmodede ved brev af 13. juli 1988 nævnet om, eventuelt ved besigtigelse, at tage stilling til, hvorvidt ejerens ønske om, at brøndkeglen ikke retableres skulle tages til følge, idet forvaltningen principielt fandt, at fredningskendelsen skulle overholdes.

Nævnet foretog besigtigelse den 18. august 1988.

På nævnets anmodning afgav Jægerspris Kommune, Miljøafdelingen, den 22. november 1988 oplysning om dræningsforholdene i området ved Mademosen, for så vidt som man konkluderede, at der ikke tilleedes vejvand til Mademosen fra vejforlægningen af hovedlandevejen. Iøvrigt findes ingen oplysninger om dræninger, der fører vand til Mademosen. Hedeselskabet har oplyst, at ingen af dem udførte dræningsprojekter leder vand til Mademosen.

Nævnet meddelte ved brev af 13. december 1988 Hovedstadsrådets plan- og miljøforvaltning under angivelse af de for nævnet foreliggende oplysninger, at såfremt forvaltningen og/eller ejendommens ejer fastholdt en vandstandssænkning i forhold til den i fredningskendelsen indeholdte kote, måtte der rejses sag efter naturfredningslovens § 34 a. I modsat fald måtte det konstateres, at der ikke må være et hak i brøndkeglen med de følger, dette måtte indebære.

Den 20. december 1988 meddelte forvaltningen, at man ikke kunne medvirke til udarbejdelse af rejsning af fredningssag. Såfremt berettigede parter ikke fremsatte forslag til ændring af fredningskendelsen, ville forvaltningen drage omsorg for, at fredningskendelsen blev efterlevet ved isætning af ny brøndkegle uden hak.

Nævnet orienterede ejendommens ejer om de indhentede udtalelser.

Foranlediget af ejerens brev af 1. februar 1989 for så vidt angår en bemærkning om, at årsag til oversvømmelse på et vist tidspunkt var, at afløbsforholdene gennem den rørlagte å ikke var i orden, og at hun derfor anmodede kommunen om at bringe forholdet i orden, forelagde nævnet påny sagen for Jægerspris Kommune.

Jægerspris Komunne, Miljøafdelingen, svarede ved brev af 13. april 1989 følgende:

"...Det kan oplyses, at Mademosen afvandes gennem den i kendelse mv. nævnte brønd, der blev besigtiget ved mødet på ejendommen. Vandet afledes til den rørlagte del af Mademosegrøften, der forløber ca. nord-syd til udløbet i hovedløbet, der er grænsevandløb mellem Jægerspris og Skibby kommuner (se vedlagte oversigtskort). En del af den rørlagte strækning er med ringe fald og dårligt forlagt, med tilsanding/tilslamning til følge, hvilket igen i perioder medfører en nedsat vandføringsevne. (Se vedlagte kopi af Frederiksborg Amtsråds skrivelse af 11.02.74 og Hedeselskabets af 26.10.87).

Som følge af problemerne overvåges vandløbsstrækningens tilstand nøje af kommunens åmænd. Der skal iøvrigt gøres opmærksom på, at kommunen udfører de fastsatte 2 oprensninger pr. år og yderligere oprensninger, hvis der er behov for dette.

Lizzie Andersen har i marts 1988 henvendt sig til Jægerspris kommunes miljøafdeling ang. den høje vandstand i mosen. Mosen og afløbet blev derefter besigtiget af miljøafdelingen og kommunens åmænd. Det blev konstateret, at der var tilsanding af nogle brønde, B32 og B35, umiddelbart efter afløbsbrønden og en opstemning af vand ved nr. B 24 (se vedlagte detailkort). Der blev øjeblikkeligt oprenset de pågældende steder, og de følgende dage blev resten af det rørlagte løb gennemgået og oprenset i fornødent omfang.

Det var ikke muligt på det pågældende tidspunkt at konstatere, hvor højt vandstanden i mosen var over karmen i afløbsbrønden, da denne ikke var tilgængelig på grund af oversvømmelserne.

Det skal iøvrigt bemærkes, at oversvømmelserne var af et sådant omfang, at mosehullernes randbevoksning af elletræer stod 2-7 meter ude i det vanddækkede areal, og at det derudover ikke var muligt at se afgrænsningen af de enkelte mosehuller.

Det må formodes, at oversvømmelsen på det pågældende tidspunkt var forårsaget af en tilsanding af nogle brønde, der normalt ikke volder problemer, og at det ikke alene er et spørgsmål om koten for afløbsbrønden, der er afgørende for vandstanden i mosen i perioder med store nedbørsmængder, men nok så meget vandføringsevnen af den rørlagte del af vandløbet..."

Nævnet rettede henvendelse til kommunens vandløbsafdeling ved brev af 14. juli 1989 med henvisning til sidste afsnit i brevet fra miljøafdelingen.

Miljøafdelingen svarede ved brev af 30. august 1989 sålydende:

"...Undertegnede har i sidstnævnte skrivelse fremført min opfattelse af hvad der kan være en mulig årsag til periodiske opstuvninger af vand i Mademosen. Mine formodninger er baseret på:

- 1) Vandløbsstrækningen fra Mademosen til Tagmosen har et ringe fald. Vandstandskoten i mosen er 8,89 (8,18). Bundkoten ved Tagmosen er 7,27 ifølge gældende regulativ, det vil sige et

fald på 1,62 m (1,2m) over en strækning på ca. 1300 m, hvilket giver et fald på 0,91 promille (0,7). Der må dog være tale om et mindre fald, da koten i mosen er beregnet ved brøndkarmen og ikke ved udløbet i bunden af brønden. Det kan desuden oplyses, at vandspejlet ved regulativets udfærdigelse er i kote 7,99 ved Tagmosen.

- 2) Som nævnt i skrivelse af 13. april 1989 er den rørlagte del af vandløbsstrækningen dårligt rørlagt. Dette baserer jeg på oplysninger fra markpersonalet der står for vedligeholdelsen. De mener, at vandløbet er rørlagt med landbrugsrør, således at der trænger sand ind og derved mindskes vandstrømninger i perioder..."

Herefter meddelte nævnet ved brev af 18. september 1989 Hovedstadsrådets plan- og miljøforvaltning, at der ikke ses at være nogen formodning for, at vandstandskoten i kendelsen er forkert, men at vandopstuvningen skyldes kendelsen uvedkommende forhold.

Hovedstadsrådets plan- og miljøforvaltning har ved brev af 26. september 1989 erklæret sig enig i nævnets betragtning og har i fortsættelse af skrivelse af 20. december 1988 anmodet om tilladelse til, at forvaltningen som led i naturplejen isætter en ny brøndkegle, således at koten i mosen fastholdes på niveau 8,88.

Således foranlediget meddeler nævnet herved for sit vedkommende, at der efter de af Jægerspris Kommune, Miljøafdelingen, afgivne udtalelser af 13. april og 30. august 1989 ikke er grundlag for at statuere fejl med hensyn til den i kendelsen af 10. november 1972 fastsatte vandstandskote, og at de konstaterede oversvømmelser skyldes fredningskendelsen uvedkommende forhold.

Da der i strid med fredningskendelsen er konstateret et hak i brøndkeglen, skal Hovedstadsrådets plan- og miljøforvaltning i henhold til bekendtgørelse nr. 640 af 6. december 1983 om tilsyn og pleje af fredede områder m.v. være berettiget til uden udgift for ejendommens ejer som led i naturplejen at isætte en ny brøndkegle, således at koten i mosen fastholdes på det i fredningskendelsen angivne niveau.

Nævnets afgørelse kan inden 4 uger påankes til Overfredningsnævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, vedkommende amtsråd, Hovedstadsrådet, kommunalbestyrelsen samt anerkendte foreninger og institutioner, der vikrer for gennemførelse

af naturfredningslovens formål. Den meddelte tilladelse kan derfor ikke udnyttes før ankefristens udløb, jfr. naturfredningslovens § 58.

En genpart af afgørelsen er fremsendt til fru Lizzi Andersen, Mademosegård, Gerlev, 3630 Jægerspris.

Lis Lauritsen
Lis Lauritsen
formand

Skov- og Naturstyrelsen,
Slotsmarken 13,

2970 Hørsholm.